

โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

SPSM
News

รอบรู้วิชาการ ชำนาญเทคโนโลยี มีวินัยและคุณธรรม เป็นแกนนำสังคม

วันจันทร์ที่ 4 กรกฎาคม 2565

บทความ

70 ปีที่เห็น เป็นสาธิต

: จากพัฒนาการนิยมสู่การจัด
หลักสูตรสถานศึกษาบนฐาน
ทฤษฎีพหุปัญญา
ของโรงเรียนสาธิต มศว
ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

อาจารย์ ดร.ปราโมทย์ สกุลรักความสุข
รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร
โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

70 ปีที่เห็นเป็นสาธิต

: จากพิพัฒนาการนิยมสู่การจัดหลักสูตรสถานศึกษาบนฐานทฤษฎีพหุปัญญา
ของโรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

อาจารย์ ดร.ปราโมทย์ สกุรักษ์ความสุข
รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร
โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จัดตั้งขึ้นตามปรัชญาพัฒนาการทางการศึกษา (progressive education philosophy) เพื่อก่อให้เกิดการขับเคลื่อนทางการศึกษาแบบใหม่ในประเทศไทย เมื่อกว่า 70 ปีที่แล้ว ดังคำกล่าวที่ว่า “โรงเรียนประสานมิตร (ป.ม.) โรงเรียนสาธิตแห่งแรกของประเทศ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาให้จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2495 เป็นโรงเรียนแนวใหม่ที่ยังไม่เคยมีมาก่อน ทำหน้าที่สาธิตหลักสูตร วิธีการสอน วิธีเตรียมบุคลากร และการบริหารโรงเรียนให้ทั้งนิสิต ผู้บริหาร นักบริหารการศึกษา ได้สังเกตวิธีการเรียนการสอน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการศึกษา” [1]

แนวปรัชญาพัฒนาการทางการศึกษาที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) นำมาใช้เกิดขึ้นหลังการก่อตั้งโรงเรียนสาธิตในสหรัฐอเมริกาเมื่อปลายศตวรรษที่ 19 ดังที่ เฉลิมลาภ ทองอาจ [2] อธิบายไว้ว่า “ดิวอี้ (Dewey) และพาร์เกอร์ (Parker) นักปรัชญาการศึกษาพิพัฒนาการได้ก่อตั้งโรงเรียนสาธิตขึ้นครั้งแรกในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นคว้า ทดลอง และวิจัยการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนตามปรัชญาการศึกษาพิพัฒนาการ ซึ่งเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีธรรมชาติแห่งการเรียนรู้และการค้นพบ การจัดการเรียนรู้จึงมุ่งเน้นให้นักเรียนฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ที่สัมพันธ์กับชีวิตและสังคมประชาธิปไตย นักการศึกษาไทยได้นำแนวคิดโรงเรียนสาธิตมาใช้ในประเทศไทยเป็นเวลากว่า 50 ปี”

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) นำแนวคิดพิพัฒนาการนิยมที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติมาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนและหลักสูตร สอดคล้องกับคำอธิบายเกี่ยวกับการศึกษาแบบพิพัฒนาการ ที่ว่า “บุคคลจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดก็ต่อเมื่อได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของตนเอง รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและการนำไปใช้ปฏิบัติจริง”[3]

ราวหนึ่งทศวรรษหลังจากการก่อตั้งโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ซึ่งจัดการศึกษาแบบมัธยมสามัญศึกษา และมัธยมวิสามัญศึกษา (แผนกอักษรศาสตร์ แผนกวิทยาศาสตร์ และแผนกทั่วไป) โรงเรียนจึงได้เปลี่ยนรูปแบบเป็นโรงเรียนมัธยมแบบประสมแห่งแรกของกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ดังรายละเอียดที่ว่า “กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้

โรงเรียนประสานมิตร เป็น “โรงเรียนมัธยมแบบประสมแห่งแรกของกรุงเทพมหานคร” ในปี พ.ศ. 2509 เพื่อทำการค้นคว้าทดลองทฤษฎีทางมัธยมศึกษาแบบประสม (Comprehensive Education) ปรับปรุงทฤษฎีให้เหมาะสมกับสังคมไทย เปิดสอนทั้งสายสามัญและสายอาชีพ มีวิชาการต่างๆ หลายสาขาวิชา ทั้งสายศิลป์ สายวิทยาศาสตร์สายวิชาการโรงแรม สายวิชาพยาบาล สายวิชาการตลาด สายวิชาการค้าและเลขานุการ และสายวิชาเขียนแบบ ให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสามารถ และความพอใจ ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นต้นแบบทำให้เกิดโรงเรียนมัธยมแบบประสมขึ้นทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดอีกประมาณ 50 โรงเรียน” [1]

การจัดตั้งโรงเรียนมัธยมแบบประสมดังกล่าวสามารถตอบสนองและแก้ปัญหาความแตกต่างของผู้เรียนที่มีศักยภาพต่างกันได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับคำกล่าวของซาโรช บัวศรี [4] ที่แสดงทัศนะเกี่ยวกับปัญหาการศึกษาของไทยที่มีได้จัดหลักสูตรตามศักยภาพอันแตกต่างของผู้เรียน ว่า “ในแง่ของวิชาการ ศึกษาศาสตร์ เด็กในวัยนี้มีความถนัดแตกต่างกันมาก พุดอย่างกว้างๆ บางพวกถนัดวิชาการ บางพวกถนัดทางวิชาช่างหรือวิชาอาชีพ และบางพวกก็ถนัดทางศิลปกรรม แต่โรงเรียนมัธยมของเราก็ไม่อาจสนองความต้องการในด้านความถนัดได้เพียงพอ จะหาโรงเรียนมัธยมที่อาจสอนทางวิชาการ วิชาช่างหรืออาชีพและวิชาศิลปกรรมได้ในโรงเรียนเดียวกันมีน้อยมาก ส่วนมากเปิดสอนทางวิชาการ เด็กผู้ใดบังเอิญถนัดทางวิชาศิลปกรรมก็เรียนไม่ได้ เกิดความคับข้องใจและสอบตกไปเลย ซึ่งว่าที่จริงแล้วไม่ใช่ความผิดของเด็กเลย ความผิดอยู่ที่ว่า เราไม่อาจสนองความถนัดของเขาได้ เราไม่มีเงินเปิดฝ่ายศิลปกรรมหรือฝ่ายวิชาช่างให้เขาเรียนได้พอเพียงในทุกโรงเรียน”

การพัฒนาอย่างต่อเนื่องของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ปรากฏเด่นชัดตามแนวคิดปรัชญาพัฒนาการที่มุ่งเน้นทักษะปฏิบัติของผู้เรียน โดยในช่วง พ.ศ. 2538 – 2546 โรงเรียนจัดแผนการเรียนสหศิลป์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อตอบสนองศักยภาพและความหลากหลายของผู้เรียนนอกเหนือจากแผนการเรียนที่มีมาแต่เดิม คือ แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ แผนการเรียนศิลป์คณิตศาสตร์ และแผนการเรียนศิลป์ภาษา

แผนการเรียนสหศิลป์ [1] เน้นการเรียนการสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติ โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ ทักษะปฏิบัติด้านศิลปะและดนตรี ทักษะปฏิบัติด้านคอมพิวเตอร์ ทักษะปฏิบัติด้านคหกรรม และทักษะปฏิบัติด้านพลศึกษา

จนถึงช่วง พ.ศ. 2547 เป็นต้นมาโรงเรียนจัดหลักสูตรที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนที่หลากหลายตามหลักทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligences Theory) ด้วยการเปิดวิชาเอกในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 14 วิชาเอก [1] ได้แก่ วิชาเอกวิทยาศาสตร์ วิชาเอกคณิตศาสตร์ วิชาเอกภาษาฝรั่งเศส วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิชาเอกภาษาญี่ปุ่น วิชาเอกภาษาจีน วิชาเอกคอมพิวเตอร์ วิชาเอกแอนิเมชัน วิชาเอกทัศนศิลป์

วิชาเอกอาหารและการโรงแรม วิชาเอกพลศึกษา วิชาเอกดุริยางคศิลป์ วิชาเอกนาฏยศาสตร์ศิลป์ และวิชาเอก ออกแบบ

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของการจัดการศึกษาอย่างเด่นชัด ทำให้ปัจจุบัน โรงเรียนเปิดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายรวมทั้งสิ้น 29 วิชาเอก เพื่อพัฒนาศักยภาพที่แตกต่างผู้เรียน ดังนี้

สาขาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 10 วิชาเอก ประกอบด้วย วิชาเอกคณิตศาสตร์, วิชาเอกคณิตศาสตร์ - วิศวกรรม (ME), วิชาเอกวิทยาศาสตร์, วิชาเอกวิทยาศาสตร์ (SGS), วิชาเอกวิทยาศาสตร์ (GHS), วิชาเอกวิศวกรรมดิจิทัล (DE), วิชาเอกเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT), วิชาเอกออกแบบสร้างสรรค์ (AS), วิชาเอกวิศวกรรมปัญญาประดิษฐ์ (E-AI), วิชาเอกนวัตกรรมเทคโนโลยีมีเดีย (IMT)

สาขาด้านศิลปกรรมศาสตร์ 9 วิชาเอก ประกอบด้วย วิชาเอกดุริยางคศิลป์, วิชาเอกศิลปะการแสดง และภาษาเพื่อการสื่อสาร, วิชาเอกทัศนศิลป์, วิชาเอกออกแบบ, วิชาเอกออกแบบแฟชั่น, วิชาเอกออกแบบจิ๋ว เวิร์, วิชาเอกแอนิเมชัน, วิชาเอกดิจิทัล มีเดีย อาร์ต, วิชาเอกภาพยนตร์ดิจิทัล

สาขาด้านมนุษยศาสตร์ 10 วิชาเอก ประกอบด้วย วิชาเอกอาหารการโรงแรมและภาษาเพื่อการสื่อสาร, วิชาเอก IEM, วิชาเอกภาษาอังกฤษ, วิชาเอกภาษาฝรั่งเศส, วิชาเอกภาษาจีน, วิชาเอกภาษาญี่ปุ่น, วิชาเอกภาษาอังกฤษ – อาเซียน, วิชาเอกภาษาอังกฤษ – เกาหลี, วิชาเอกพลศึกษาและภาษาเพื่อการสื่อสาร, วิชาเอกนันทนาการและภาษาเพื่อการท่องเที่ยว

กระบวนก่อนที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะได้เรียนในวิชาเอกตามศักยภาพและความสนใจของตนเอง โรงเรียนได้จัดกระบวนการพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้ผู้เรียนค้นหาตัวเอง และฝึกฝนทักษะจำเป็นในการดำรงชีวิต ด้วยการจัดวิชาพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางที่นำมาร้อยเรียงใหม่ให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการจัดรายวิชาเพิ่มเติมเลือกที่พัฒนาศักยภาพสมองทั้ง 2 ซีกของผู้เรียน และกระตุ้นให้เกิดการค้นหาตัวเองตามทฤษฎีปัญหา

นอกจากนี้ โรงเรียนได้จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพเฉพาะบุคคลให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดการเรียนรู้รูปแบบไตรภาษา การจัดการเรียนรู้หลักสูตรนานาชาติ และจัดการพัฒนาให้แก่เด็กก่อนวัยเรียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และนักศึกษาครูจากสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเพื่อเป็นแหล่งวิจัยพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศอย่างมีพลวัตตามการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาของสังคม

เอกสารอ้างอิง

- [1] โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม). (2555). *60 ปีที่เห็นเป็น
สาธิต*. กรุงเทพฯ : แพลน ฟรันทิ่ง.
- [2] เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2553). โรงเรียนสาธิตที่แท้ : การจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาการศึกษาพัฒนา
การ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 12 (1). 71-93.
- [3] ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ:
อรุณการพิมพ์.
- [4] สาโรช บัวศรี. (2549). *การศึกษาและจริยธรรม ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี*. กรุงเทพฯ: กริดส์ ดีไซน์
แอนด์คอมมูนิเคชั่น.